



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Hæreticis. Titvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ius per velamen a hujusmodi, ulterioris b excusationis possint habere diffugium : statuius, ut tales utriusque sexus in omni Christianorum provincia, & omni tempore qualitate habitus publicè ac aliis populis distinguantur. In diebus autem lamentationis dominicæ passionis in publicum minimè prodeant, eo quod nonnulli ex ipsi talibus diebus (sicut accipimus) & ornatius non erubescunt incedere, ac Christianis, qui sacratissimæ passionis memoriam exhibentes, lamentationis signa præterdunt, illudere non formidant. Illud autem districtissimè inhibemus, ne in contumeliam creatoris e proflire præsumant. Et quoniam illius dissimulare non debemus opprobrium, qui probra nostra delevit : præcipimus præsumptores hujusmodi per principes seculares condignæ animadversionis adjectione compesci, ne Crucifixum pro nobis aliquatenus blasphemare præsumant.

CAP. XVI.

Treponens Iudeum, vel Paganum publici officii, per concilium provinciale corrigatur, & præpositi denegatur Christianorum commercium, donec deposuerit officium, & in usum Christianorum pauperum restituerit inde quaesita, secundum Episcopi providentiam.

Idem in eodem. d

Quoniam sit nimis absurdum, ut blasphemus Christi in Christianos, vim potestatis exerceat: quod super hoc Toletanum concilium providè statuit, nos propter transgressorum audaciam in hoc generali concilio innovamus, prohibentes, ne Iudæi publicis officiis præferantur: quoniam sub tali prætextu Christianis plurimum sunt infestis. Si quis autem eis officium tale commiserit: pec provinciale concilium, quod singulis annis præcipimus celebrari: monitione præmissa, districtione qua convenit, compescatur. Officiali verò hujusmodi, tandiu Christianorum communio in commerciis & aliis denegatur, donec in usum pauperum Christianorum, secundum providentiam dioecel. Episcopi convertatur, quicquid fuerit à Christianis adeptus occasione officii sic suscepti: & officium cum pudore dimittat, quod irreverenter adsumpsit. Hoc idem extendimus ad paganos.

CAP. XVII.

Concilium generale repetit concilium Lateranense supra, eodem, & addit panam satisfactionis tempore absolutissimi impendentiam.

Idem in eodem.

Ad liberandam e terram sanctam: & infra. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos & impios Christianos: qui contra ipsum Christum & populum Christianum Sarracenis arma, ferrum, & ligamina deferunt galearum: eos etiam, qui galeas eis vendunt vel naves, quique in piraticis Sarracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel machinis, aut quibuslibet aliis aliquid eis impendunt consilium, vel auxilium in dispendium terræ sanctæ, ipsosque rerum suarum privatione multari, & capientium servos fore censemus: præcipientes, ut per omnes urbes maritimas diebus dominicis & festivis hujusmodi sententia publicè innovetur. Et talibus gremium non aperiatur ecclesiæ, nisi totum, quod ex commercio tam damnato perceperint, & tantundem de suo in subsidium terræ sanctæ transfuserint, ut æquo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si forte solvendo non fuerint, sic alias reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum aliis interdicitur audacia similia præsumendi.

CAP. XVIII.

Judæi vel pagani publici officii præferendi non sunt: & si

a Velamentum. b ulterius. c al. redemptoris, ut in ant. & vet. comp. d Lat. c. 69. c. 2. eod. tit. in 4. compilat. e vide Martinum Navarrum supr. citatum.

eis regalia jura vendantur, ad ea colligenda proficiendus est Christianus non suspectus.

Gregorius IX. Astoricens. a & Lucen.

Episcopi.

Ex speciali b quem erga illustrem Regem Portugaliæ gerimus, charitatis adfectu: & infra. Mandamus, quatenus Regem ipsum sollicitè inducatis, ne in officiis publicis Iudæos Christianis præficiat, sicut in generali c concilio continetur: & si fortè reditus suos Iudæis vendiderit vel paganis. Christianum tunc deputet de gravaminibus inferendis clericis & ecclesiis non suspectum, per quem Iudæi five Sarraceni, sine Christianorum injuria jura regalia consequantur.

CAP. XIX.

Se summat.

Idem.

Nulli Iudæo d baptizatum, vel baptizari volentem emere liceat, vel in suo servitio retinere. Quod si quem nondum ad fidem convertum causa mercimonii emerit, & postmodum factus sit, vel fieri desideret Christianus: datis pro eo xii. solidis ab illius servitio protinus subtrahatur. Si autem intra tres menses ipsum venalem non exposuerit, vel ad sibi serviendum emerit eundem: nec ipse vendere, nec alius audeat comparare: sed nullo dato precio, perducatur ad præmia libertatis.

DE HÆRETICIS. TITVLVS VII.

CAP. I.

Infidelis est, qui non habet certitudinem fidei, & infidelis non est credendum in præjudicium alterius.

Stephanus Papa omnibus Episcopis.

DVBIVS in fide, infidelis est. Nec eis omnino credendum est, qui fidem veritatis ignorant.

CAP. II.

Errare in fide convincitur, qui alios errantes, cum potest, ab errore non revocat.

Leo Papa.

Qui alios s. cum potest, ab errore non revocat, se ipsum errare demonstrat.

CAP. III.

Hæreticus perseverans, aternaliter damnatur: cui nec prodest baptismus, nec elemosyna, vel martyrium, vel aliud quodcumque bonum quoad hoc, ut consequatur vitam æternam.

Augustinus de fide Catholica.

Firmissime g tene, & nullatenus dubites, omnem hæreticum vel schismaticum cum diabolo & angelis ejus, æterni ignis incendio participandum b, nisi ante finem vitæ catholicæ fuerit incorporatus, & redintegratus ecclesiæ, & post pauca: Omni homini qui ecclesiæ catholice non tenet unitatem, neque baptismus, neque elemosyna quantumlibet copiosa, neque mors pro nomine Christi suscepta, proficere poterit ad salutem.

CAP. IV.

Damnato auctore, damnantur ejus scripturae, & libri & opera.

Gregorius Anastasio Antiocheno.

Fraternitatis tuæ: & infra. Cum Celestinus, atque Pelagius in Ephesina synodo sint damnati: quomodo poterunt illa capitula recipi, quorum damnantur auctores?

a Episcopatus sunt Hispania, de quibus Vassus in annalibus Hispania, l. 20. b vid. Marquardum tract. de Iuda. p. 2. c. 6. & 7. c Lat. sub Innocent. III. ca. 69. d vide notas hujus decr. & not. c. 1. eod. tit. e De materia tituli in genere. f Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. g Ca. 3. eod. tit. in 1. compilatione. h m. expandum.

CAP. V.

Episcopus institutus heredes instituit extraneos à sanguinitate sua, vel hereticos etiam post mortem excommunicatus nunciatur...

Ex concilio Africano. a

SI quis Episcopus heredes instituit extraneos à sanguinitate sua, vel hereticos etiam post mortem excommunicatus nunciatur...

CAP. VI.

Loquitur de eadem materia cum procedenti, et extenditur, quod ibi dictum fuit de Episcopo, ad Presbyteros et alios clericos.

Ex eodem.

IN eos, qui catholici non sunt, etiam si consanguinei fuerint: Episcopi, vel Presbyteri nihil conferant: denique hoc quod de Episcopis et Presbyteris dictum est, debet de reliquis clericis exaudiri.

CAP. VII.

Christus fuit verus Deus et verus homo, sentiens oppositum, hereticus est, et excommunicatus.

Honorius III. Remen. Archiepiscopo.

UM Christus de perfectus Deus, et perfectus sit homo: mandamus, quatenus sub anathemate interdicas, ne quis de cetero audeat dicere Christum non esse aliquid secundum quod homo...

CAP. VIII.

Heretici, receptatores, et fautores eorum, excommunicati sunt, et decedentes in hoc peccato in cimiterio ecclesie sepeliri non debent, nec pro eis orari.

Ex concilio Lateran. e

Sicut ait B. Leo: [1 et infra.] Quia in partibus Tholosanis et aliis locis hereticorum, quos alii Gazaros, alii Patarenos, et alii aliis nominibus vocant, invaluit damnanda peruersitas, eos et defensores et receptatores eorum anathemate decernimus subjacere...

[1] Lucei ecclesiastica disciplina sacerdotali contenta iudeis, gentibus et fugiat ultiones: catholicorum tamen principum constitutionibus adiuvatur, ut sepe quarant homines salutare remedium, dum corporale super se meruunt supplicium evadere. Ea propter quia in Vasconia, Albigensibus, etc.

CAP. IX.

Hereticus male sentiens, vel male docens de sacramentis ecclesie excommunicatus est, et convicius, nisi se correxerit, et errorem abjurerit: si clericus est, degradatur, et cura seculari tradatur: per quam etiam laicus punietur. Eadem etiam est pennis suspensus de heresi, si se non correxerit, et relapsus omnino audientia denegatur, seculares principes, qui iurare volunt de ecclesia contra hereticos defendenda, excommunicantur, et terra

a C. 48. in concilio Larinis, et in synodo Carthage, ca. 84. apud Theodorum Balsam et c. 8. eod. tit. in i. compulsi. b pretulerit. c eju. d C. 8. eod. tit. in i. comp. Et post conc. Lat. sub Alex III. p. 49. c. 20. e Lat. sub Alex III. c. 27. et c. 26. eod. tit. in i. comp. f Vide notata l. 1. C. de sum. tri. et in authent. Credentes et in l. Arian. c. eod.

eorum supponantur interdictio: civitates vero ipsorum resistentes, altarium commercio, et episcopali dignitate privantur, excepti vero subsunt ordinariis super his, qua contra hereticos instituta sunt.

Lucius III.

AD abolendam: [1 et 7.] Univerfos qui de sacramento corporis et sanguinis Domini nostri IESU CHRISTI, vel de baptismo, seu de peccatorum confessione, matrimoniis, vel reliquis ecclesiasticis sacramentis aliter sentire, aut docere non metuant, quam sacrosancta Rom. ecclesie, pradicat et observat: et generaliter quoscunque eadem Rom. ecclesie, vel singuli Episcopi per dioces. suas cum consilio clericorum, vel clericis ipsi, sede vacante cum consilio (si oportuerit) vicinorum Episcoporum hereticos iudicaverint: vinculo perpetua anathematis innodamus: [2 et infra.] Praesenti B. nihilominus ordinatione sancimus, ut quicunque manifeste fuerit in heresi deprehensus, si clericus est, vel eujuslibet religionis obumbratione fuscatus, totius ecclesiastici ordinis prerogativa nudetur, et sic omni officio et beneficio spoliatus ecclesiastico, secularis relinquatur arbitrio potestatis, animadvertens debita puniendus: nisi continuo post deprehensionem erroris, ad fidei catholice unitatem sponte severtere, et errorem suum ad arbitrium Episcopi regionis publice confiteri abjurare, et satisfactionem congruam exhibere. Laici autem, nisi praedictum est) abjurata heresi, et satisfactione exhibita, confessum ad fidem confugerit orthodoxam, seculari iudicio arbitrio relinquatur: debitam recepturus pro qualitate facinoris ultionem: (et infra.)

Qui vero inventi fuerint a sola suspitione nonbiti nisi ad arbitrium Episcopi iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque persona propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, simili sententia subiacent. Illos quoque, qui post abjuracionem erroris, vel postquam se (ut diximus) propitius amissis examinatione purgaverint, deprehensi fuerint in abjuratam heresim recidisse, seculari iudicio sine ulla penitus audientia decernimus relinquendos: [3 et 7.] Statuimus insuper, ut comites, barones, rectores, et consules civitatum et aliorum locorum, iuxta commotionem Episcoporum, praestito corporaliter iuramento promittant, quod subter et efficaciter cum ab eis fuerint requisiti, ecclesiis contra hereticos, et eorum complices, adjuvabunt sua fide iuxta officium et posse suum. Si vero id obsequi noluerint, honore, quem obtinent, spolientur, et nullatenus adsumantur, eis nihilominus excommunicatione ligandis, et terris ipsorum interdictio ecclesie imponendis. Civitas autem, quae his institutis duxerit resistendum, vel contra commotionem Episcopi puniri neglexerit resistentes: aliarum careat commercio civitatum, et episcopali se noverit dignitate privandam: [4 et 7.] Si qui vero fuerint e, qui a lege dioeclesiae jurisdictionis exempti soli subiacent sedis Apostolicae potestati, nihilominus in his, quae sunt contra hereticos instituta, Episcoporum subeant iudicium, et eis in hac parte tanquam a sedis Apost. delegatis (non obstantibus libertatis suae privilegiis) obsequantur.

[1] Diversarum heresum pravitatem, qua in plerisque partibus partibus modernis capis temporibus publicis, regis debet ecclesiasticis excoriari, cum neminem imperiale firmitatem suffragante potentia, et hereticorum protervia in prava falsitate a C. 11. eod. tit. in i. comp. b vide hyme. in Direct. Inquis. 2. part. 9. 91. c In vulgata ita: fuerat in heresi deprehensus, sed in anig. C. ut est impressum. d Hic 8. ut plurimum consideratur in 5. usq. ad illa verba: Illi quoque. e vide hyme. in Direct. Inquis. p. 3. q. 26. et seq.



sive conatus elidatur, & catholica simplicitatis veritas ecclesia sancta respicienda, eam utiq; demonstrat ab omni exaltatione falsorum dogmatum expiatam. Ideo, nos filii nostri charissimi F. illustris Romanorum Imp. semper Augusti, presentia pariter & vigore suffulti, de communi s. n. consilio, necnon & aliorum Patriarcharum & Archiepiscoporum, multorumq; principum, qui de diversis mundi partibus conveniunt, contra ipsos hæreticos, quibus diversa vocabula diversarum induit professo falsitatum presentis decreti sanctione confuzimus, & omnem hæresim generali quocumq; nomine censetur per hujusmodi constitutionis seriem aut. Apost. condemnamus. In primis ergo Catharos & Patarinos, & eos qui se humilitates vel pauperes de Lugdun. falso nomine mentiuntur, Passaginos, Meospanos, Arnaldistas perpetuo decernimus anathematizari subiacere. Et quoniam nonnulli sub specie pietatis virtutem ejus, juxta quod ait Apostolus, denegante auctoritate sibi vindicant predicandi. Cum idem Apostolus dicat: quomodo predicabunt, nisi mittantur? Omnes qui vel prohibiti, vel non missi, præter aut. ab Apost. sed. vel Episcopo loci susceptam, publice vel privatim predicare præsumpserint, &c.]

[2 Receptores & defensores eorum, censurâ pariter, quæ prædictis hæreticis ad fovendam in eis hæresi pravitate patrociniis præstitit aliquod vel favorem seu consolat, vel credentes seu perfelli, sive quibuscumq; superstitiosis nominibus nuncupentur, simili decernimus sententia subiacere. Quia igitur peccata exigentibus quandoq; contingit, ut severitas ecclesiastica disciplina ab hi qui virtutem ejus non intelligunt, contemnatur.]

[3 Bonis damnatorum clericorum ecclesiis quibus deseruissent secundum sanctiones legitimas applicandi. Sanè prædictam excommunicationis sententiam, cui omnes hæreticos præcipimus subiacere, ab omnibus Patriarchis, Archiepisc. Episc. in præcipuis festivitibus & quoties solemnitates habuerint, & occasionem aut gloriam Dei reprehensio hæretica pravitate decernimus nominari, aut, Apost. statuentes, ut si qui de ordine Episcoporum in his negligenti fuerit, vel desidio inveniatur, per tricenarium spatium ab episcopatu habeatur dignitate & administratione suspensus. Ad hoc de episcopali consilio & suggestione culmini imperiali, & principum ejus adhibeatur, ut quilibet Archiepiscopus vel Episcopus, per se vel per Archidiaconum suum aut per alios idoneas personas, & honestas in vel semel in anno propriam parochiam in qua fama fuerit hæreticos habitare, circumueant: & ibi tres vel plures boni iustissimi viros, vel etiam totam viciniam si expedit videbitur jurare compellat: quod si qui hæreticos ibidem fecerit, vel aliquos occulte convensacula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus disidentes, eos Episcopo vel Archidiacono studeat indicare. Episcopus autem vel Archidiaconus ad presentiam suam convocet accusatos, qui nisi se ad eorum arbitrium loca patriæ consuetudinem ab obsequio reatu purgaverint, vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi perfidiam, Episcoporum iudicio puniantur. Si qui autem ex eorum iuramentum superflitione damnabili resistentes, jurare forte noluerint, ex hoc ipso hæretici iudicentur, & panis qua prænominata sunt, percellantur.]

[4 Omnes etiam fautores hæreticorum, tanquam perpetua infamia condemnantes, ab advocacione & testimonio & aliis publicis officii, decernimus repellendos.]

CAP. X.

Bona hæreticorum confiscantur, & in terris ecclesia applicantur sicut ecclesia: in terris imperii, iudicij secularis sicut, & procedit etiam si catholicos habent filios.

Innocentius III.

Vergentis a in senium seculi corrupelam: [1 & 7.] in terris vero temporali nostre jurisdictioni subje.

a Habetur integra hæc registr. Innoc. III. epist. 1. & c. 2. & 3. cod. tit. 10. 3. comp.

ctis bona hæreticorum statuimus publicari: & in aliis idem præcipimus fieri per potestates & principes seculares, quos ad id exequendum (si forte negligentes extiterint) per cenf. eccles. appell. re. compelli volumus & mandamus, ut nec ad eos bona eorum ulterius revertantur, nisi eis ad cor revertentibus, & abnegantibus hæreticorum confortium, misereri aliquis voluerit, ut temporalis saltem pœna corripiat, quem spiritualis non corrigat disciplina. Quum enim secundum legitimas sanctiones reis lasse majestatis punitis capite, bona confiscantur eorum, filiis suis vita solummodo ex misericordia conservata: quanto magis, qui aberrantes in fide, Domini Dei filium Iesum offendunt à capite nostro, quod est Christus, ecclesiastica debent districtione præcidi, & bonis temporalibus spoliari: cum longè sit gravius æternam, quam temporalem ledere majestatem.

Nec hujusmodi severitatis censuram orthodoxorum a exhæredatio filiorum, quasi cujusdam miserationis prætextu debet ullatenus impedire, cum in multis casibus (etiam secundum divinum iudicium) filii pro partibus temporaliter puniantur, & juxta canonicas sanctiones, quandoque feratur ultio non solum in auctores b sceletorum, sed etiam in progeniem damnatorum.

[1 Non solum sapiunt elementa corrupta, sed & dignissima creaturarum ad imaginem, & similitudinem condita creatoris prælata privilegio dignitate volucibus cœli & bestis universa terra testatur: nec est tantum quasi jam deficiente deficit, sed inficit & inficitur scabra rubigine vetustatis: peccat enim ad extremum homo miseratus, & qui non potuit in sui & mundi creatione paradiso persistere, circa sui & orbis dissolutionem degenerat, & præterit sua redemptionem, circa sine secularium oblitus, dum variis questionibus se nexibus ingerit, seipsam laqueum sua fraudi immedit, & incidit in foveam quam fecit. Ecce etenim inimico homine me se dominica supereminante semen iniquum, segetes in zizania pullulant, vel potius polluantur, triticum arefcit, & evanescit in paleas, in flore tinea, & vulpes in fructu, demolitur vineam dominicam moluntur. Nova siquidem sub novo testamento, Achor progenies, de spelio Iericho regulam auream pallidum quod fuerat Athron, Dathan, & Choro, sibi leg. detestata, Novu iherubulu fermentation thymiana, novu voluit altarius adolere: dum nox nocte indicat scientiam, dum cacus præbet exco ducatum, dum hæreses pullulant: & quoniam divina reddidit hæreticis expertem, sua constituit hæreticus hæresis & damnationis hæredem. Hi sunt caupones, qui aquam vino commiserunt, & virus draconis in aureo calice Babylonia propinavit: habentes (secundum Apostolum) speciem pietatis, virtutem autem ejus penitus abnegantes. Licet autem contra vituper hujusmodi parvulus, species quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum, diversa prædecessorum nostrorum temporibus emanaverunt instituta: nondum tamen adeo pestis patuit mortificari mortifera, quinsicut cancer amplius serperet in occulto, & jam in aperto sua virus iniquitatis effundat: dum palliata specie religionis, & multis decipit simplices, & quosdam seducit astutos, factus magister erroris, qui non fuerat discipulus veritatis. Ne autem nos, qui licet circa horam undecimam inter operarios vineæ Domini Sabbath sumus, à patrefamilias Evangelicis deputati, & quibus ex officio pastoralis sunt oras CHRISTI commissa, nec capere vulpes demolientes vineam Domini, nec arcere lupos ab ovibus videamur. Et ob hoc meritò vocari possumus canes muti, non valentes latrare, ac perdamur eum malis agricolis & mercenario comparemur. Contra defensores, receptores, fautores, & creditores hæreticorum, aliquid severius duximus statuendum:

a Vide Paul. Grillandum tractat. de hæred. q. 4. tit. Clarum lib. 1. sentent. recept. s. hæresis. versic. & sint quod b aliora.

ut qui per se ad viam rectitudinis revocari non possunt, in suis saltem defensoribus, receptoribus, & fautoribus, ac etiam credentibus confundantur: & cum se viderint ab hominibus evitari, reconciliari desiderent omnium unitati. De communi ergo f.n.c. existensium iustitiam inibemus, ne quis hereticos receptare vel defendere quolibet modo audeat, aut ipsi favere aut credere quoquo modo presumat: presenti decreto firmiter statuente, ut si quis aliquid eorum facere forte presumpserit, nisi primo, secundoque comotus a sua super hoc curaverit presumptione cessare, ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia vel concilia evocatum, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admittantur. Sint etiam inextinguibiles, nec ad hereditatis successionem accedant. Nullus preterea episcopi teneatur in quocumque negotio respondere: quod si forsitan iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causa aliqua ad eius audientiam perferatur. Si fuerit advocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellis instrumenta confecta per ipsum nullius sint penitus mementi, sed cum auctore damnato dammentur. In similibus etiam idem precipimus observari. Si ergo clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur, ut in quo maior est culpa, gravior exerceatur vindicta. Si quis autem tales postquam ab ecclesia fuerint denotati vel separati, contempserit evitari, anathematis se noverit sententiam incurrisse.]

CAP. XI.

Advocati vel notarii hereticis vel eorum defensoribus faventes, aut sub eis litigantibus patrocinantes, & pro eis instrumenta scribentes: infames sunt, & ab illo officio suspensi.

Idem.

Si adversus nos terra confurget: [1 & 7.] Quia plus timeri solet, quod specialiter injungitur, quam quod generaliter imperatur: vobis advocatis & scribaribus firmiter inibemus, ne hereticis, credentibus, factotibus, vel defensoribus eorumdem in aliquo praxetis auxilium, consilium vel favorem: nec eis in causis, vel in factis, vel aliquibus litigantibus sub eorum examine vestrum patrocinium prabeatis, & pro ipsis publica instrumenta vel scripta facere nullatenus attentetis.

Quod si contra presumpseritis, ab officio vestro suspensos perpetuo vos decernimus infamiae subiacere.

[1 Licet autem a nobis & predecessoribus nostris, contra hereticos multa sint edita & statuta, ne habeatur aliquam excusationem in peccatis, quasi antiquiorum fuerint obliis mandatorum, &c.]

CAP. XII.

Laiici non predicent, nec occulta conventicula faciant, nec sacerdotes reprehendant.

Idem universis Christi fidelibus, tam in urbe Marten. quam in eius diocesi constitutis.

Cum ex b in iuncto: [1 & 7.] Licet autem desiderium intelligendi divinas scripturas, & secundum eas studium adhortandi, reprehendum non sit, sed potius commendandum: in eo tamen adpaent quidam laici merito arguendi, quod occulta conventicula celebrant, officium predicationis Christi sibi usurpant, sacerdotum simplicitatem eludunt, & eorum consortium aspernantur, qui talibus non inhaerent. Deus enim lux vera e, quae omnem hominem venientem in hunc mundum illuminat: in tantum odit

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compilatione. b Extra integro lib. 2. registri Innoc. III. ca. 3. eod. tit. in 3. compilat. c Ioan. 1. 8. her. 2. 11.

opera tenebrarum, ut Apostolus suos in mundum universum predicaturos Evangelium omni creaturae miseris, eis praeceperit aperte dicens: Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure auditis, super testa praedicate: [2 & 7.] Sicut enim multa sunt membra corporis, omnia vero non eundem alium habent: ita multi sunt ordines in ecclesia, sed non omnes idem habent officium: quia secundum Apostolum alios Dominus dedit Apostolos, alios Prophetas, alios autem doctores, (&c.) Cum igitur doctorum ordo sit quasi principuus in ecclesia, non debet sibi quisvis indifferenter predicationis officium usurpare. Nam secundum Apostolum 4. Quomodo praedicabunt, nisi mittantur? Et veritas ipsa praecipit Apostolis: Rogate Dominum missis, ut mittat operarios in messem suam. Quod si forte quis argute respondeat, quia tales invisibiliter mittuntur a Deo, et non invisibiliter mittantur ab homine, cum invisibilis missio multo sit dignior, quam visibilis: & divina longe sit melior, quam humana: potest rationabiliter responderi, quod cum interior illa missio sit oculis non sufficit cuiquam nudate tantum adferere, quod ipse sit missus a Deo, cum hoc quilibet hereticus adferret: sed oportet quod astruat illam invisibilem missionem per operationem miraculi, vel scripturae testimonium speciale. Unde e cum Dominus vellet mittere Moysen in Aegyptum ad filios Israel, ut crederent ei, quod mitteretur ab ipso, dedit ei signum ut converteret virgam in cubrum, & virgam iterum reformaret. Ioannes quoque f Baptista speciale suae missionis testimonium protulit de scriptura, dicens: Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam Domino, sicut ait Elias & Propheta: [3 & 7.] Licet autem scientia sit valde necessaria sacerdotibus ad doctrinam, quia iuxta verbum Prophetarum: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem exquirunt ex ore eius: non est tamen simplicibus sacerdotibus etiam scholasticis detrahendum, cum in eis sacerdotale officium debeat honorari: propter quod Dominus in lege praecipit Diis non detrahes, sacerdotes intelligens, qui propter excellentiam ordinis & officii, dignitatem decorum nomine nuncupantur: [4 & 7.]

Nec quisquam suae presumptionis audaciam illo defendat exemplo, quod asina h legitur reprehendisse Prophetam: vel quod Dominus ait: Quis ex vobis egredietur de peccato? Cum aliud sit fratrem in se peccatum occulte corrumpere, (quod quisque tenetur efficere) secundum regulam Evangelicam, in quo casu non potest intelligi, quod Balaam fuit correptus ab asina) Multo est Patrem l suum delinquentem reprehendere: quod utique nulli licet, secundum Evangelicam veritatem: nam qui etiam dicit fratri, sicut: reuerti se a peccato ignis. Rursus aliud est, quod praelatus sponte de sua confusio innocentia, subditorum se accusationi suppedit, (in quo casu praemissum domini verbum debet intelligi) & aliud est, quod subditus non tam animo reprehendendi, quam retrahendi exurgit temerarius in praedicationem, cum ei potius incumbat necessitas obsequendum, quam in sacerdotis, ut sacerdos tamquam inutilis & indignus a cura gregis debeat removeri, agendum est ordinare apud Episcopum, ad cuius officium tam institutio, quam desitutio sacerdotum noscitur pertinere.]

a Matth. 10. b in luce, al. in lucem. c Epist. 1. d Roman. 10. Matth. 9. Luc. 10. e Exod. 7. f Ioan. 1. g Esa. 40. Matth. 3. Malach. 2. * Exod. 22. Ioan. 10. h Ier. 22. i Ioan. 8. k vide s. Thom. 2. 2. q. 33. art. 2. & 3. l al. fratrem in plerisque Gregorianis exemplaribus. in alia & registro legitur patrem. m Matth. 5. n postulari. [1 Nihil



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

[1 Nobis Apostolatus officio, sumus secundum Apostolum sapientibus & insipientibus debiores: pro universorum salute nos oportet esse sicuti, ut & malos retrahamus à vitio, & bonos in virtutibus foreamus. Tunc autem opus est discretione majori, cum vitia sub specie virtutum occulte subintrant, & angelus Satana se in angelum lucis simulat, & transformat. Sane significavit nobis venerabilis frater noster Episcopus Meten. per litteras suas, quod tam in urbe Metensi, quam in diocesi laicorum, & mulierum multitudo non modica, tracta quodammodo desiderio scripturarum, Evangelia, epistolas Pauli, Psalterium, moralia Iob, & plures alios libros sibi fecit in Gallico sermone converti: translationi huiusmodi adeo libenter, utnam autem & tam prudenter intendens, ut secreti conventionibus talia inter se laici & mulieres erubescere presument, & sibi invicem predicare: qui etiam eorum aspernatio consortium, qui se talibus non immiscerent, & se reputant alienos, qui aures & animos talibus non apponunt. Quos cum aliqui parochiales sacerdotum super his corripere voluissent, ipsi eu in faciem resistunt, comantes rationes inuicere de scripturis, quod non ab his debent penitus inhiberi. Quidam etiam ex eis simpliciter sacerdotum suorum sustinent, & cum ipsis per eos verbum salutis proponunt, se melius habere in libro suis, & prudentius se posse id eloqui submurmurant in occulto.]

[2 Per hoc manifestè denuncians, quod evangelica predicatio, non in occulto conventiculis, sicut hæretici faciunt, sed in ecclesiis iuxta morem catholicum est publice proponenda. Nam iuxta testimonium veritatis, omnis qui male agit, odit lucem, & ad lucem non venit, neque opera arguantur. Quis autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta propter quod cum pontifex interrogasset Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius, respondit: Ego palam locutus sum mundo, ego semper docebam in synagoga & in templo, quo omnes Iudei conveniunt, & in occulto locutus sum nihil. Porro si quis obijciat quod secundum præceptum dominicum, non sit sanctum dandum carnibus, neg. margaritæ a mittenda sunt ante porcos: cum & ipse Christus non omnibus quidem sed sibi Apostolus dixerit: Vobis datum est noscere mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: intelligat ceteros non eos qui gratanter accipiunt, & margaritas libenter accipiunt, sed illos qui sanctum dilacerant, & margaritas continent: quales sunt qui evangelica verba, & ecclesiastica sacramenta, non ut catholici venerantur, sed abominantur, ut hæretici oblatrantes semper & blasphemantes, quos Paulus Apostolus post primam & secundam admonitionem docet esse vitandos. Arcana verò fides sacramenta, non sunt passim omnibus exponenda, cum non passim ab omnibus possint intelligi: sed eis tantum qui ea fideliter possint concipere intellectu: propter quod simpliciter inquit Apost. quasi parvuli in Christo, lac potum dedi vobis, non escam. Majorum enim est solidus cibus, sicut alii ipse dicebat: Sapientiam loquimur inter perfectos, inter vos autem nihil iudicavi me scire, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Tanta est enim divina scriptura profunditas, ut non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plene sufficiant ad illius intelligentiam indagandam. Propter quod dicit scriptura, quia multi descenderunt scrutantes scripturas. Unde rectè fuit olim in lege divina statutum, ut bestia quo montem tetigerit, lapidetur: ne videlicet simplex aliquis & indoctus presumat ad subtilitatem sacra scriptura peringere. Scriptum est enim: Alitura te ne quæsieris, propter quod dicit Apostolus: Non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.]

[3 Non est ergo credendum ei, qui dicit se missum à Deo, cum si missus ab homine, nisi de se speciale proferat testimonium de scripturis & iustis miraculum operetur. Nam de his qui missi leguntur à Deo, Evangelista testatur, quod ipsi presertim predicaverunt ubique, domine cooperante, & firmiter confirmante sequentibus signis.]

[4 Intra quod alibi dicit de servo volente apud dominum remanere, ut dominus offerat eum dicit: cum enim iuxta verbum Apostoli, servus suo domino sit aut casus, profectò sacerdos ab Episcopo, cuius correctioni est subiectus, debet in mansuetudine

spiritu castigari, non autem à populo cuius est correctioni prepositus in spiritu superbia reprehendi: cum iuxta verbum dominicum pater & mater non debent maledici, sed potius honorari, quod de spirituali patre multò fortius debet intelligi, quam carnali.]

CAP. XIII.

Excommunicati sunt omnes hæretici quibuscumque, nominibus nominentur. h. d. usq. ad §. Dammati.

Idem a in Concilio generali.

Excommunicamus itaque & anathematizamus omnem hæresim extollentem se adversus hanc sanctam, orthodoxam, & catholicam fidem, quam superius exposuimus, condemnantes hæreticos universos quibuscumque nominibus benedicantur, facies quidem diversas habentes, sed eas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum.

Damnati de hæresi, per seculares iudices puniuntur, & bona laicorum hæreticorum confiscantur, & clericorum bona applicantur ecclesiis, ubi beneficiati erant. h. d. usq. ad §. Quis autem. Abbas Siculus.

Damnati e verò presentibus secularibus potestatibus, aut eorum ballivis relinquuntur animadversione debita puniendi, clericis prius à suis ordinibus degradatis, ita quòd bona huiusmodi damnatorum, si laici fuerint, confiscantur: si verò clerici, applicentur ecclesiis, à quibus stipendia receperunt d.

Si suspensus de hæresi se non purgat, ad arbitrium superioris excommunicatur: & existens per annum in excommunicatione, ut hæreticus damnatur. h. d. usq. ad §. Doneantur. Abbas Siculus.

Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles: nisi iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur, ita quòd si per annum in excommunicatione perseverent, extunc velut hæretici condemnentur.

Potestates seculares perpetue, vel temporales jurare tenentur universos hæreticos ab ecclesia damnatos pro viribus exterminare: & temporalis dominus non purgatus terram suam hæreticis, excommunicatur: & si perstiterit in excommunicatione per annum, nuncietur Pape, qui fideles eius à iuramento absolvet, & eius terram fidelibus exponet, salvo iure principalis domini, nisi & ipse sit in culpa. h. d. usq. ad §. Catholici. Abbas Siculus.

Monentur autem & inducantur, & si necesse fuerit, per cens. eccles. compellantur & seculares potestates quibuscumque fungantur officii, ut sicut reputari cupiunt & haberi fideles, ita pro defensione fidei præsentent publicè iuramentum, quòd de terris suæ jurisdictioni subiectis, universos hæreticos ab ecclesia denotatos bona fide pro viribus exterminare studebunt, ita quòd amodo quandoque quis fuerit in potestatem, sive f. perpetuam sive temporalem assumptus, hoc teneatur capitulum iuramento firmare. Si verò dominus temporalis requisitus & monitus ab ecclesia, suam terram purgare neglexerit ab hæretica fœditate, per Metropolitanum & ceteros comprovinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur: & si satisfacere contempserit, intra annum significetur hoc summo Pontifici, ut extunc ipse vasallos ab ejus fide-

a Scilicet Inno. III. in Conc. gener. Lat. c. 3. & c. 2. eod. tit. in 4. comp. b Qua sit eorum pena, vide in l. 1. C. de sum. trinit. & in auct. credentes. & in l. Arriani. C. de her. c Emericus in Directorio Inquisitorum 3. p. q. 101. & q. 112. d perciperunt. e seculi. f In Concilio. sive spirituales sive temporales, & c. quasi non solum principes seculares, sed etiam ecclesiastici, quos per potestatem spirituales possumus intelligere, hoc teneantur præstare iuramentum.



litate denunciari absolutos, & terram exponat catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis absque ulla contradictione possideant, & in fidei puritate conservent salvo jure domini a principali, dummodo super hoc ipse nullum præferat obstaculum, nec aliquod impedimentum opponat: eadem nihilominus lege servata circa eos, qui non habent dominos principales.

Crux signata ad exterminationem hæreticorum, gaudet privilegio concessio cruce signata in subsidium terra sancta. h. d. usq. ad s. Credentes. Abbas.

Catholici verò, qui crucis assumpto caractere ad hæreticorum exterminium se accinxerint, illa gaudeant indulgentia, illoque sancto privilegio sint muniti, quæ accedentibus in terra sancta subsidium conceduntur.

Ibi ponitur pena credentium, receptorum, & defendentium hæreticos: primo laicorum: secundo clericorum: usq. ad s. quia. Abbas Sic.

Credentes b præterea, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum excommunicationi decernimus subiacere, firmiter statuentes, ut postquam quis c talium fuerit excommunicatione notatus, si satisfacere contempserit intra annum, extunc ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur: sit etiam inestabilis, ut nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocunque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem: ne causæ aliqua ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, nullatenus ejus patrocinium admittatur: si tabellio, instrumenta a confecta per ipsum, nullius sint momenti, sed cum auctore e damnato damnentur, & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur: ut in quo major est culpa, gravior exercentur vindicta. Si qui autem tales postquam ab ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia usque ad satisfactionem idoneam percellantur. Sanè clerici non exhibeat hujusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta, nec eos Christianæ præsumant tradere sepulture, nec elemosinas aut oblationes eorum percipiant: alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicæ speciali: similiter quilibet regulares, quibus etiam hoc instigatur, ut eorum privilegia in illa diocesi non serventur, in qua tales excessus præsumperit perpetrare.

Nullus debet sibi officium prædicandi adsumere, nisi super hoc sibi a jure vel a sede Apostolice vel a diocesano Episcopo licentia concedatur: aliter excommunicatur: & nisi resipuerit, alia pena imponitur. h. d. usq. ad s. ad iudicium. Abbas.

Quia f verò nonnulli sub specie pietatis, virtutem ejus (juxta quod Apostolus ait) abnegantes, auctoritatem sibi vindicant prædicandi, cum idem g Apostolus dicat, Quomodo prædicabunt nisi mittantur? omnes qui prohibiti vel non missi, præter auctoritatem ab Apostolo, sed vel catholico Episcopo loci susceptam, publicè vel privatim prædicationis officium usurpare præsumperint, excommunicationis vinculo innodentur: & nisi quam citius h resipuerint, alia competentis pœna plectentur. i

a Domini. b Eymericus in Decretorio Inquis. p. 2. q. 50. §. 52. & 53. Archidiaconi in c. quicumque, de har. l. 6. c. quilibet. d. atque instrumenta consilia, &c. e. al. auctore. f. Vide Trid. Conc. sess. 3. de reform. c. 2. & sess. 4. de reform. c. 4. adde citatos in c. seq. g. 2. Timoth. 3. Roma. 10. h. quantocumque. i. pleclantur.

Archiepiscopi & Episcopi inferorum suorum provincias & dioceses suspectas habentes de hæresi, saltem semel in anno per se vel per alios idoneos visitent: qui etiam debent, si hoc expedire videbitur, exigere juramentum ab illis de vicinia ad revelandos hæreticos, & occulta conventicula celebrantes: quos revelatos, relapsi canonice punient: & venientes jurare, ut hæreticos condemnent. h. d. usq. ad s. Voluntas. Abbas.

Ad iudicium insuper, ut quilibet Archiepiscopus vel Episcopus, per se aut per Archidiaconum suum, aut alias honestas idoneasque personas, bis aut saltem semel in anno, propriam parochiam, in qua fama fuerit hæreticos habitare, circumneat: & ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel etiam (si expedire videbitur) totam viciniam, jurare compellat, quod a si quos ibidem hæreticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium vita & moribus distantes, eos Episcopo studeat indicare. Ipse autem Episcopus ad præsentiam suam convocet accusatos, qui nisi ab objecto reatu purgaverint, vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi perfidiam, canonice puniantur. Si verò ex eis juramenti religionem obstinate damnablem respuentes, jurare forte noluerint, ea hoc ipso tanquam hæretici reputentur.

Episcopus negligens in hæresi persequenda, à dignitate episcopali est removendus, & alius idoneus est substituendus. h. d. usq. ad finem. Abbas Siculus.

Voluntus b igitur & mandamus, & in virtute obedientiæ districtè præcipimus, ut ad hæc efficaciter recipienda Episcopi per dioceses suas diligentè invigilent, & canonice a velint effugere ultionem. Si quis enim Episcopus super expurgando de sua diocesi hæreticæ pravitatis fermento negligens fuerit vel remissus, cum ad certis iudiciis adparuerit, & ab episcopali officio deponatur, & in locum ipsius alter substituitur idoneus, qui velis & possit hæreticam confundere pravitatem.

CAP. XIV.

Laici cuiuscumque professionis sint, prædicare non debent. Gregorius IX. Archiepiscopo Mediolan.

Sicut in uno d corpore: & infra. Cum igitur nonnulli laici prædicare præsumant, & verendum nimis existat ne virtus sub specie virtutum subvertatur: nos accedentes, quod doctorum ordo est in ecclesia Dei quasi principis: mandamus, quatenus, cum alios Dominus apostolos dederit, alios Prophetas, alios verò doctores, prædicatis laicis universis, cuiuscumque ordinis censentur, & usurpare officium prædicandi.

CAP. XV.

Hoc cap. usq. ad s. Si qui autem, habetur in c. excommunicatus. supr. eod. tit. in prin. unde summa & decisiva prout in suo d. titum.

Idem.

Excommunicatus e & anathematizatus universos hæreticos, Catharos, Patharenos, pauperes de Lugduno, Passaginos, Toffepinos, Arenalistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censentur: facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum. Damnatæ vero per ecclesiam, sectulari iudicio relinquuntur, animadversione debita puniendi: clericis prius à suis ordinibus degradatis.

Si in hæresi deprehensi, nolunt redire ad fidem, detrahentes sunt in perpetuo carcere ad penitentiam peragendam: & credentibus hæreticorum hæretici sunt. h. d.

a In concilio & in vetustioribus Gregorii codicibus, quod si quis alium hæreticos, b Vide Conradum Brunum l. 6. de har. c. 2. c. voluerit, al. voluerit. d. Vide Simancas cath. Inq. 11. de prædic. addita qua dixit l. 2. comm. in Direct. scol. e. Vide Patrum Codicem auth. Gagras, Cate har. Si qui

Si qui autem de predictis postquam fuerint deprehensi, redire noluerint ad agendam condignam poenitentiam, in perpetuo carcere deturbandi: credentes autem eorum erroribus, haereticos similiter iudicamus.

CAP. XVI.

Libertantur ab omni obligatione, qui haereticis tenebantur adstricti.

Idem.

Abolutos a se noverint a debito fidelitatis hominii, & totius obsequii, quicumque lapsis manifeste in haeresim aliquo pacto quacunq; firmitate vallata tenebantur adstricti.

DE SCHISMATICIS [ET b ORDINATIS AB HIS.]

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Irritas sunt ordinationes, beneficiorum collationes, & ecclesiasticarum rerum alienationes per schismaticos factae, & a dignitate & ordine suspenduntur, qui schisma tenere jurant.

Ex Concilio Lateranensi.

Quod a praedecessore e nostr. [i & j.] Ordinationes ab Octaviano & Guidone haereticis factas, & ab ordinatis ab eis, irritas esse censemus: adiacentes, ut qui dignitates ecclesiasticas seu beneficia per dictos schismaticos acceperint, careant impetratis. Alienationes quoque quae per eosdem schismaticos, seu per laicos factae sunt de rebus ecclesiasticis, omni careant firmitate, & ad ecclesias sine omni onere revertantur. Si quis autem contraire praesumpserit, excommunicationi se noverit subiacere. Illos vero qui sponte iuramentum de tenendo schismate praesiterunt, a sacris ordinibus & dignitatibus decernimus manere suspensos.

[i. Fe. me. pp. Innocentio est innovantes.]

CAP. II.

Ordinatus a schismatico, ab officio est repellendus, nisi probet se eum dispensatum per habentem potestatem.

Innocentius III. Bisantini Archiepiscopo.

Fraternitati tuae & infra. Revertentem quem a schismatico ad sacris ordinatum, ab officio poteris repellere incunctanter, nisi legitime probaveris secum fuisse misericorditer dispensatum, & ab ea persona, quae super hoc potestatem habuerit dispensandi.

DE APOSTATIS, ET REITERANTIBUS BAPTISMA.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Clericus, qui dimisso habitu & tonsura immisces se enormitatis, perdit privilegium canonis, si quis suadente, unde eum deprehendentes non inveniunt in canonicis, subiecti excommunicationem. Alexander III.

Præterea e clericis, qui relicto ordine clericali & habitu suo in apostasia tanquam laici convertantur, si in criminibus comprehensi teneantur, per cens. eccl. non precipimus liberari.

CAP. II.

Sacris acolythis, qui rebaptizanti praebuit ministerium, est occultum, promovendi potest: si publicum, non, nisi eum eo religionem intrante dispensentur.

a Vid. B. Thom. 2. 2. q. 12. art. 2. & Alphonsum Castr. l. 2. de iusta her. p. 1. c. 7. & Simancam Cath. l. 1. tit. 46. de pen. b Hec verba, & ordinatus ab eu. desunt in omnib. manuscr. c Ca. 2. eod. tit. in comp. d Can. eod. tit. in 3. comp. vid. Bernard. Diaz. in pract. crim. can. c. 4. & seq. e Ca. eod. tit. in 1. compilat. & post Conc. Lat. p. 26. c. 36.

Idem Abbati S. Genovesæ.

Ex literarum a tuarum tenore perpennemus, quod quidam aegritudine longa confectus, infano sortilegum malierum credens consilio, ut sanaretur, per iterationem fecit injuriam baptismatis sacramento: [i & j.] Quia ergo tua nos duxit prudentia consulendos, qualiter puniri debeat acolythus, quem minor ætas & intenuo fraternæ salutis exculare b videtur. Discret. tuæ praesentibus literis respond. quod ad superiores ordines promovendi (si publicum est, quod proponitur) non valebit, nisi ad religionem transire voluerit, ut favore religionis ipsius, circa eum valeat dispensari. Si vero occultum est, promovendi poterit, & excessum suum dignis poenitentis fructibus expiare.

[i. Assit huic autem sacrilegio adolescens quidam bone ut videtur indolis, acolythus, frater carnalis illius in quo baptismus esset ritur iteratus, qui ministerium in respondendo exhibuit Presbytero baptizanti, & cooperator extitit rei nefanda.]

CAP. III.

Infamatus de apostasia, compellitur se purgare. Innocentius III.

Tua e fraternitati & infra. Super secundo articulo inquisitioni tuæ duximus respondendum, quod clerici qui sunt de apostasia crimine infamati, qui videlicet abiecerunt habitum clericalem, non sunt in seculari habitu tolerandi, sed per distinctionem ecclesiasticam coercendi, donec deficiente probatione ad infamiam abolendam purgationem canonicam curaverint exhibere.

CAP. IV.

Baptizati, alterius fella vel fidei ritus demittere compelluntur.

Idem d in Concilio generali.

Quidam (sicut accepimus) qui ad sacri undam baptismatis voluntarii e accesserunt, veterem hominem omnino non exuunt, ut novo perfectius induantur: cum prioris ritus reliquias retinentes, Christianæ religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem maledictus sit homo qui terram duabus viis ingreditur, & indui veste non debeat lino lanaque contexta: Statuimus ut per prælatos ecclesiarum tuis observantia veteris ritus omnimodè compefatur, ut quos Christianæ religioni liberæ voluntatis arbitrium obtulit, salutarer coactionis necessitas in ejus observacione conservet: cum minus malum existat viam Domini non agnoscere, quam post agnitam retroire.

CAP. V.

Apostata incarcerari & affligi possunt, ut habitum reassumant.

Honorius III. Archiepiscopo Thron.

Nobis f expetiit tua fiat. edoceri, quid de Apostatis sit agendum, cum g in custodia detinentur, qui minis vel blanditiis nullatenus possunt induci, ut abjectum habitum reassumant.

Ad quod tibi breviter respon. quod tales (si volueris) poteris h sub gravi custodia carcerare, ita quod solummodo vita sibi miseria referretur, donec a suæ praesumptionis nequitia respiciant.

CAP. VI.

Monachus in apostasia ordinatus, non potest sine dispensacione Papa in suscepto ordine ministrare.

Idem Archiepiscopo Lugdun. i

a Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. & post Concil. Lat. part. 6. ca. 2. b videntur. c Can. eod. tit. in 3. comp. d Idem subiect imo. III. in Concilio gen. c. 70. e voluntariis. f vide Hoff. in summa tit. de apostatis. 8. qualiter puniantur. & Bernard. Diaz. in pract. crim. can. c. 104. g qui. h potest. i al. Lund. xxx 2